

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ І АДМІНІСТРУВАННЯ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до кваліфікаційної роботи

бакалавра

(ступінь вищої освіти)

зі спеціальності 073 «Менеджмент»

на тему: «Удосконалення фінансової політики підприємства ПАТ «Арселор Міттал Кривий Ріг»

Виконала:

студентка 4 курсу,
групи МН-20-1

_____ / Зімненко О.О. /
(підпис)

Керівник

_____ / Афанасьєв І.Є. /
(підпис)

Нормоконтролер

_____ / Варава Л.М. /
(підпис)

Завідувач кафедри

_____ / Варава Л.М. /
(підпис)

Кривий Ріг
2024 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки
та управління бізнесом

Кафедра менеджменту
і адміністрування

Спеціальність: 073 «Менеджмент»

З А Т В Е Р Д Ж У Ю:
Завідувач кафедри МіА
проф., доктор екон. наук
Варава Л.М.

«__» _____ 2024 р.

З А В Д А Н Н Я
на кваліфікаційну роботу бакалавра

Зімненко Олена Олександрівна
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: Удосконалення фінансової політики підприємства ПАТ «Арселор Міттал Кривий Ріг».

керівник роботи Афанасьєв Ігор Євгенович, к.е.н.,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від «29» березня 2024 року №238с.

2. Строк подання студентом роботи: 08.06.2024 р.

3. Вихідні дані до роботи: наукові публікації та інші літературні джерела стосовно теми випускової кваліфікаційної роботи, статистичні матеріали стосовно техніко-економічної та фінансової звітності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

1) теоретичні дослідження спрямовані на визначення сутності стратегії удосконалення фінансової політики підприємства; 2) загальна характеристика ПАТ «Арселорміттал Кривий Ріг» та аналіз фінансової діяльності; 3) обґрунтування напрямів розвитку експортного потенціалу ПАТ «Арселор Міттал Кривий Ріг».

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень): аналіз техніко-економічних показників діяльності підприємства; фінансові показники ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»; структура та ефективність використання оборотного капіталу; дерево цілей; модель М. Портера для ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».

6. *Консультанти розділів роботи*

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Розділ 1	ст. викл. Афанасьєв І.Є.	29.03.2024	10.05.2024
Розділ 2	ст. викл. Афанасьєв І.Є.	29.03.2024	24.05.2024
Розділ 3	ст. викл. Афанасьєв І.Є.	29.03.2024	06.06.2024
Нормоконтроль	зав. каф. МіА Варава Л.М.	29.03.2024	13.06.2024

7. Дата видачі завдання: 29.03.2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи бакалавра	Строк виконання етапів роботи
1	Співбесіда зі студентом за тематикою роботи, видача переліку рекомендованої нормативної, інструктивної бази та учбової літератури	27.03.2024 - 29.03.2024
2	Збір матеріалів до кваліфікаційної роботи бакалавра	30.03.2024 - 10.04.2024
3	Групування та аналіз зібраного матеріалу, уточнення завдань кваліфікаційної роботи бакалавра	11.04.2024 - 25.04.2024
4	Підготовка I розділу кваліфікаційної роботи бакалавра та подання його консультанту	26.04.2024 - 10.05.2024
5	Підготовка II розділу кваліфікаційної роботи бакалавра та подання його консультанту	11.05.2024 - 24.05.2024
6	Підготовка III розділу кваліфікаційної роботи бакалавра та подання його керівнику	25.05.2024 - 06.06.2024
7	Підготовка вступної частини	07.06.2024
8	Перевірка роботи керівником, перевірка роботи на плагіат та доопрацювання роботи	08.06.2024 - 12.06.2024
9	Отримання відгуку керівника та рецензії	13.06.2024
10	Попередній захист роботи	14.06.2024
11	Захист роботи у ЕК	18.06.2024

Студент

(підпис)

Зімненко О.О.

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

(підпис)

Афанасьєв І.Є.

(прізвище та ініціали)

РЕФЕРАТ

*на кваліфікаційну роботу бакалавра студентки спеціальності
073 Менеджмент.*

Зімненко О.О. «Удосконалення фінансової політики підприємства ПАТ «Арселор Міттал Кривий Ріг»». – КНУ, 2024 р.

Кваліфікаційну роботу бакалавра виконано на 51 сторінках, містить 12 таблиць, 1 рисунок.

При підготовці роботи використано 24 літературних джерел.

Мета випускової роботи бакалавра: вдосконалення процесу стратегічного планування на ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».

Завдання дослідження: проаналізувати існуючий процес стратегічного планування на ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»; визначити основні недоліки та проблеми існуючого процесу стратегічного планування; розробити рекомендації щодо вдосконалення процесу стратегічного планування; оцінити ефективність запропонованих рекомендацій.

Об'єкт дослідження: процес стратегічного планування на підприємстві.

Предмет дослідження: теоретичні, методичні та прикладні положення щодо стратегічного планування на підприємстві.

Одержаний економічний ефект (ефективність): дасть змогу ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» підвищити ефективність використання трудових ресурсів, що, в результаті, призведе до покращення фінансово-економічних показників підприємства.

Ключові слова: організаційна культура, аналіз підприємства, стратегія, ринки збуту, витрати, реалізація продукції.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ СПРЯМОВАНІ НА ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ СТРАТЕГІЇ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1. Визначення стратегічних пріоритетів підприємства у контексті його фінансової політики.....	6
1.2. Фактори впливу на фінансову політику підприємства.....	7
1.3. Методичні підходи оцінювання та запобігання ризиків у фінансовій діяльності підприємства.....	9
РОЗДІЛ 2 ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ» ТА АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	10
2.1. Аналіз ключових показників у фінансово-економічній діяльності підприємства.	10
2.2. Аналіз виробничої діяльності та фінансового стану підприємства ПАТ «АРСЕЛОР МІТТАЛ КРИВИЙ РІГ».....	22
2.3. Шляхи поліпшення фінансової діяльності підприємства ПАТ «АРСЕЛОР МІТТАЛ КРИВИЙ РІГ».....	29
РОЗДІЛ 3 ОБГРУНТУВАННЯ НАПРЯМІВ РОЗВИТКУ ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПАТ «АРСЕЛОР МІТТАЛ КРИВИЙ РІГ».....	35
3.1. Заходи щодо підвищення розвитку експортного потенціалу підприємства ПАТ «АРСЕЛОР МІТТАЛ КРИВИЙ РІГ».....	35
3.2. Рентабельність експортних операцій ПАТ «АРСЕЛОР МІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»	39
3.3. Вибір загальної та фінансової стратегії ПАТ «АРСЕЛОР МІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»	44
ВИСНОВКИ	50
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	52

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ СПРЯМОВАНІ НА ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ СТРАТЕГІЇ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Визначення стратегічних пріоритетів підприємства у контексті його фінансової політики.

Ця дипломна робота базується на практичному прикладі оцінки фінансової стійкості на прикладі підприємства Арселор Міттал. Політика роботи даного підприємства по фінансуванню своєї діяльності спрямована на:

- Безперебійне фінансування та забезпечення ресурсами поточної виробничої та господарської діяльності підприємства та контроль за тим, щоб фінансові ресурси використовувалися раціонально.
- Вчасне зарахування платежів до бюджету підприємства та в державні цільові фонди.
- Вчасні розплати з постачальниками товарів та послуг, своєчасна оплата праці персоналу.
- Досягнення більш ефективного економічного та фінансового показника на основі взаємовигідного співробітництва.
- Щоденне вдосконалення, удосконалення та підвищення фінансової діяльності даного підприємства, вкладення у розвиток та навчання персоналу для підвищення інтелектуальної капіталізації підприємства.

Усі вище перелічені напрямки фінансування підприємства спрямовані на зріст конкурентоспроможності у виробництві якісної металопродукції. Робочі ресурси та капітал тримаються на досить оптимальному рівні,

достатньому для підтримки стабільної та безперебійної роботи підприємства. Для вдосконалення ліквідності потрібно постійно контролювати оборотність робочого капіталу. Задля цього проводиться постійна робота з покупцями та постачальниками щодо оптимальних строків погашення заборгованостей. Також відбувається моніторинг залишків сировини та вже готової продукції. Щоб відбулось фінансування власної інвестиційної програми, було залучено кредит від Європейського банку реконструкції та розвитку.

Ціль створення та кінцевий результат діяльності кожного виробництва, спрямований на отримання прибутку. Проте, якщо не вірно визначені стратегічні пріоритети, тактичні методи та бізнес моделі, у підприємства не буде шансів стати прибутковим. Питання вірного вибору стратегічних пріоритетів є основою в формуванні стратегії розвитку підприємства. Тобто стратегічне управління націлене на: процеси формування стратегічних пріоритетів, аргументування вибору стратегічних цілей, формування комплексу оптимальних способів досягнення цілей.

1.2. Фактори впливу на фінансову політику підприємства

Фінансова стійкість підприємства є важливим аспектом успішності.

Це вміння підприємства тримати свій фінансовий стан і надалі продовжувати працювати, не маючи будь-яких значних фінансових ризиків. А залежить фінансова стійкість від декількох факторів, котрі мають вплив на фінансову діяльність підприємства. « Фактори, котрі мають вплив на фінансову сторону підприємства, розділяються за наступними ознаками: місце виникнення (зовнішня та внутрішня), важливі по результату (це основні і другорядні), структурні (прості та складні), час дії (постійні чи тимчасові). Пропоную розглянути вам найсуттєвіші фактори, які мають вплив на фінансову стійкість підприємства. Найважливіший фактор, який має вплив на

фінансову стійкість підприємства – це його дохід та прибуток. Дохід – це кошти, які були зароблені підприємством після вирахування всіх його затрат. Стабільний прибуток і постійна прибутковість свідчать про фінансовий стан даного підприємства.

Постановка проблеми та її актуальність. Робота будь-якого підприємства в умовах ринкової економіки весь час піддається впливу найрізноманітніших факторів та інших невизначених чинників, обумовлених виросом конкуренції на ринку або не дуже стабільною політичною ситуацією в країні. Збереження фінансової стійкості підприємства і мінімізація впливу фінансових ризиків на сьогодні є обов'язковою умовою існування підприємства.

Варто зазначити, що на сьогоднішній день найбільше мають вплив на фінанси підприємства економічні та фінансові чинники. Вони можуть зумовити виникнення кризових явищ, банкрутство і ліквідацію підприємства. На сучасному етапі розвинення української економіки фінансова стійкість багатьох підприємств дуже погіршилась. І це обумовлено такими чинниками, як світова економічна криза, виріст інфляції, нестабільна державна податкова, кредитна політика та війна.

Також вона залежить від фінансового потенціалу підприємства. Фінансовий потенціал можна визначити за обсягом власних, позикових та залучених фінансових ресурсів підприємства, якими воно може розпоряджатися для здійснення теперішніх та перспективних витрат.

Важливими компонентом фінансової стійкості – це необхідна кількість фінансових ресурсів, які можна сформувати виключно за умов ефективної безперебійної роботи та отримання прибутку. Саме прибуток використовують задля погашення своїх зобов'язань перед банком та іншими кредитними установами, а також перед акціонерами та інвесторами. Окрім цього, прибуток також є одним із джерел розширення підприємства, реконструкції і

модернізації обладнання чи його заміна, що є обов'язковим на підприємстві ПАТ «АРСЕЛОР МІТТАЛ КРИВИЙ РІГ» задля збереження всіх норм роботи.

Висновок. Фінансова стійкість і фактори впливу – це властивість підприємства, котра відображає в процесі взаємодій всіх факторів впливу на досягнення стану фінансової рівноваги і можливість не тільки тримати на відповідному рівні протягом деякого часу основну діяльність підприємства, але і функціонувати та невпинно розвиватися. Важливим чинником, від якого на пряму залежить фінансова стійкість підприємства – є саме внутрішні чинники, такі як якість керування прибутком та структурою його позичених і власних коштів. На великих підприємствах обов'язково треба формувати ефективну систему управління фінансовою стійкістю, застосовуючи такі методи, як: прогнозування, планування, регулювання, контроль та аналіз фінансів. На мою думку, даний підхід унеможливить банкрутство, кризові ситуації та зменшить вплив даних факторів у наступному періоді.

1.3. Методичні підходи оцінювання та запобігання ризиків у фінансовій діяльності підприємства

Беззаперечною умовою успішним керівництвом підприємства є якісне та своєчасне оцінювання фінансового стану та діяльності підприємства, результати якого є передумовою прийняття управлінських рішень щодо розвинення окремих напрямків господарювання, так і відносно функціонування підприємства загалом. Оперативність прийняття рішень залежатиме від обраної методики оцінки фінансового стану та інтерпретації отриманих результатів. Вибором даної методики обумовлюється багатьма факторами, серед яких в першу чергу має значення галузева приналежність, пріоритети розвитку підприємства, цілі й завдання, котрі в певний період часу потребують здійснення об'єктивного оцінювання фінансового стану.

РОЗДІЛ 2

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ» ТА АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

2.1. Аналіз ключових показників у фінансово-економічній діяльності підприємства.

Постійний фінансовий аналіз є дуже дієвим способом як не допустити кризових ситуацій у будь-якому суб'єктові гсо діяльності. Або, у разі допущення такої ситуації, своєчасного вирішення негативних наслідків. Для повноцінної оцінки фінансового та економічного стану ми проводимо повний аналіз майнового стану підприємства, його ділової активності, рентабельності, фінансова стійкість та ліквідність підприємства. Як ми знаємо, одна з найголовніших вимог аналізу ключових показників у фінансово-економічній діяльності підприємства – це зіставлення даних, позиції вже аналізованих підприємств на ринку цінних бумаг не враховуються, бо серед них вже є підприємства державної форми власності, котрі не мають права робити емісію цінних бумаг. Емісія цінних бумаг простими словами – це сукупність дій емітента, котрі проводяться в установленій законодавством послідовності і спрямовані на розміщення їх перших власників. Така оцінка стану підприємства надає нам загальну уяву про фінансовий стан даного підприємства. Вона вказує нам на частку кожного елементу в активах та співвідношення позикових і особистих коштів у пасивах. Це показники ділової активності. Ділова активність – це об'єктивний вияв дій, котрі полягають у мобільності, завзятості, ініціативності. Сукупність показників рентабельності дуже відбиває ефективність виробничу та операційну, інвестиції та фінансові діяльності даного підприємства, а також відповідає всім інтересам учасників економічного та фінансового процесу.

Найважливішою характеристикою фінансового стану будь-якого підприємства є його фінансова стійкість, яка повністю описує наявний ступінь фінансової незалежності підприємства щодо його володіння власним майном і його експлуатацією. Вона характеризується постійним перевищенням доходів над витратами, вільним маневруванням грошовими коштами і їх правильним використанням у процесі поточної діяльності виробництва. У найшвидшій перспективі критерієм оцінки фінансового стану підприємства являється саме його ліквідність. Тобто можливість своєчасно і у повному розмірі розрахуватися за короткостроковими зобов'язаннями.

Інтегровану модель означення стадії розвороту кризового процесу за джерелом – фінансовий та економічний стан, тип економічної стійкості (рис. 2.1).

Для множинного регресійного моделювання використовують за часту дані 14-ти вже досліджених підприємств.

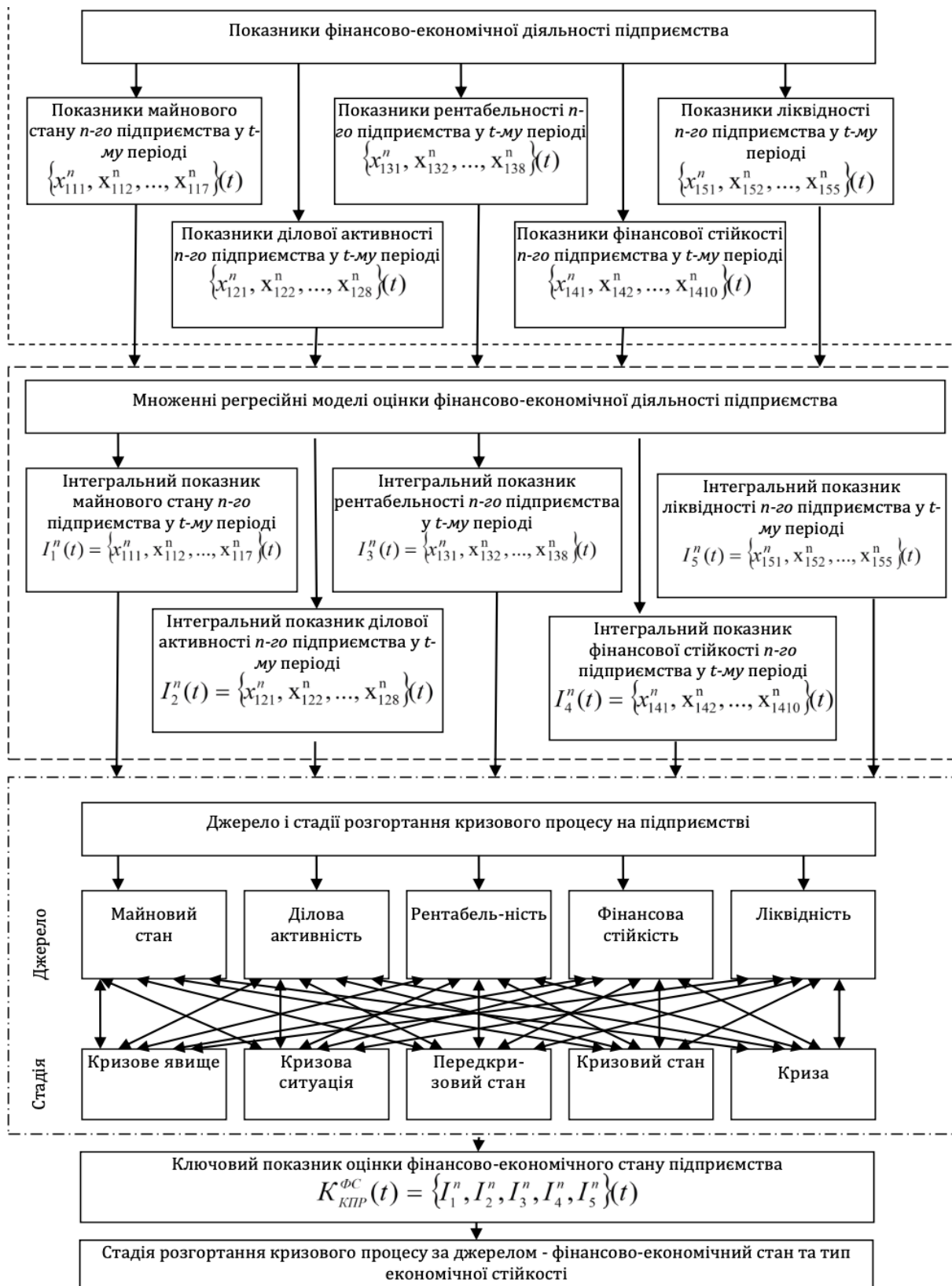

Рис. 2.1. Інтегрована модель визначення, на якій стадії знаходиться розгортання кризового процесу за джерелом фінансового та економічного стану та типу економічної стійкості

Отже ми маємо ресурси, які були вкладені у виробничу діяльність підприємства, не повною мірою окупаються через грошові надходження від господарювання, а прибуток, який отримали, не забезпечить самофінансування і незалежність підприємства від зовнішніх і залучених джерел формування майна чи активів. Також можна визначити, що підприємства не достатньо ефективно використовують власні кошти. Це характеризується низькою фондвіддачею головних фондів, великі запаси сировини та матеріалів, велике незакінчене виробництво та вже готова продукція на складі, велика дебіторська заборгованість підприємства.

Таблиця 2.1

Відповідність виробничої діяльності підприємства

Якісна оцінка	Інтервали оцінок	Змістовий опис
Дуже низький (дуже погано)	0-0,2	Підприємство має дуже низький рівень фінансово-економічного стану, кризові процеси дуже негативно впливають на його економічну стійкість, криза
Низький (погано)	0,2-0,37	Підприємство має низький рівень фінансово-економічного стану, кризові процеси негативно впливають на його економічну стійкість, кризовий стан
Середній (задовільно)	0,37-0,63	Підприємство має середній рівень фінансово-економічного стану, кризові процеси мають середній рівень впливу на його економічну стійкість, передкризовий стан
Високий (добре)	0,63-0,8	Підприємство має високий рівень фінансово-економічного стану, кризові процеси майже не впливають на його економічну стійкість, кризова ситуація
Дуже високий (відмінно)	0,8-1	Підприємство має дуже високий рівень фінансово-економічного стану, кризові процеси не впливають на його економічну стійкість, кризове явище

Із всього вищеперахованого можемо зробити висновки та перспективи подальших розвідок. Тобто, запропонована дана інтегрована модель визначення стадії розгортання кризового процесу фінансового та економічного стану, а також типу економічної стійкості на основі використання всім відомого множинного регресійного моделювання, що дає нам можливість визначити фінансовий та економічний стан підприємства. Джерелом виникнення кризового процесу та типу економічної стійкості, котра дає можливість своєчасно розробити антикризові заходи щодо розгортання

кризових процесів на підприємстві АРСЕЛОР МІТТАЛ КРИВИЙ РІГ.

Пропоную звернути увагу на аналіз фінансового та економічного стану ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ». Аналіз фінансів проводиться на основі даних фінансових звітів та бухгалтерських обліків. Для проведення аналізу динаміки й структури майна даного підприємства, а також джерел його фінансування, потрібно за допомогою групування створити аналітичний баланс ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КР». (рис. 2.2).

Протягом минулих років (2015-2018) загальні активи підприємства зменшились на 34332 тис. грн. або, якщо казати у відсотках, то це приблизно 19.98 %. Зменшення обсягу активів (при урахуванні індексу інфляції) – являється свідченнями зменшення економічних потенціалів підприємства, їхньої ваги на ринку. Зміна необоротних активів не аби як впливає на загальну коштовність активів даного підприємства, оскільки саме за рахунок цих основних засобів створюється велика частина ресурсів, які є необхідними для повного функціонування підприємства. У 2017 р, порівнюючи з 2015 р., побачимо зниження необоротних активів підприємства на 25695 тис. грн. або на 32,58% та оборотних активів на 7736 тис. грн. або на 7.91 %.

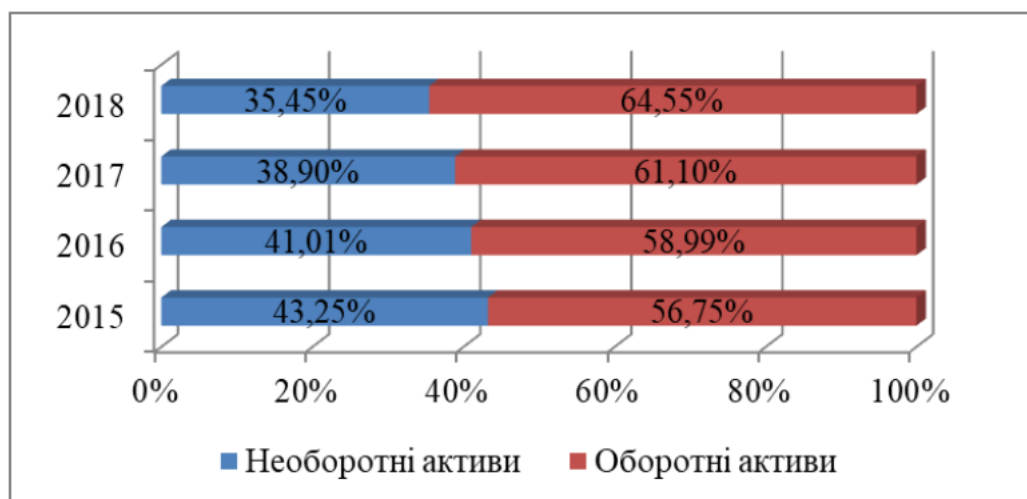

Рис. 2.2. Структура активів за 2015-2018 %

Джерело: взято на просторах інтернету

Таблиця 2.2

Динаміка та структури активів і пасивів підприємства протягом 2015-2018 рр.

Показники	на 31.12. 2015 р.		на 31.12. 2016 р.		на 31.12. 2017 р.		на 31.12. 2018 р.		Відхилення 2018 / 2015 рр.	
	тис. грн.	Структура, %	тис. грн.	Структура, %	тис. грн.	Структура, %	тис. грн.	Структура, %	Абсолютне відх., тис. грн.	Темп приросту
Активи										
Необоротні активи	76197	43,25	67745	41,01	58707	38,9	50601	35,45	-25596	-33,59%
Оборотні активи	99985	56,75	97460	58,99	92211	61,1	92149	64,55	-7836	-7,84%
- запаси	46409	26,34	34802	21,07	31157	20,64	33749	23,64	-12660	-27,27%
- дебіторська заборгованість	40298	22,87	50387	30,5	43945	29,12	44105	30,9	+3807	9,447%
- грошові кошти	12938	7,34	12079	7,31	16849	11,16	13767	9,64	+829	6,407%
- інші оборотні активи	340	0,19	192	0,12	260	0,17	528	0,37	+188	55,294%
Загальні активи	176182	100	165205	100	150918	100	142750	100	-33432	19%
Пасиви										
Власний капітал	167489	95,07	155375	94,05	139272	92,28	125313	87,78	-42176	-25,18%
Довгострокові зобов'язання та забезпечення	99	0,06	99	0,06	0	0	0	0	-99	0%
Поточні зобов'язання	8594	4,88	9731	5,89	11646	7,72	17437	12,22	+8843	102,897%
- кредиторська заборгованість	8594	4,88	9731	5,89	11646	7,72	17437	12,22	+8843	102,897%
- інші поточні зобов'язання	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0%
Загальні пасиви	176182	100	165205	100	150918	100	142750	100	-33432	-19%

На даній таблиці ми бачимо власні розрахунки щодо аналізу динаміки та структури активів і пасивів підприємства протягом 2015-2018 рр.

Отже, протягом досліджуваного періоду ми можемо прийти до висновку про те, що найбільшу частку в активах займають саме оборотні активи. Зменшення частки не оборотних активів каже про те, що підприємство не обновляло виробничу базу.

Не оборотні активи мають немалу частку в загальній валюті балансу. Визначаючи їх ролі при формуванні активів підприємства, зробимо аналіз-динаміку складових активів протягом досліджуваного періоду.

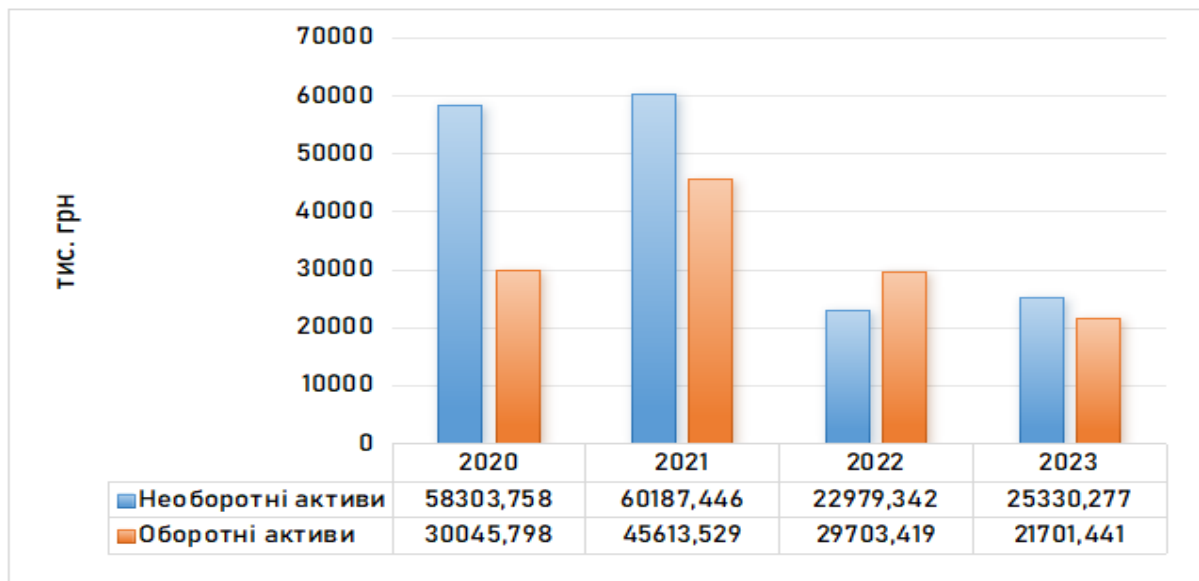

Рис. 2.4. Складові активів ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КР» 2020-2024 рр.

Графік представляє складові активів ПАТ "АрселорМіттал Кривий Ріг" за період з 2020 по 2024 рік, розділені на необоротні активи та оборотні активи, вимірювані у тисячах гривень.

У 2020 році необоротні активи значно перевищували оборотні, що свідчить про високий рівень інвестування в довгострокові ресурси та основні засоби.

У 2021 році спостерігається зростання як необоротних, так і оборотних активів. Особливо помітне збільшення оборотних активів, що може свідчити про збільшення запасів, дебіторської заборгованості чи інших короткострокових активів.

У 2022 році відбулося значне зменшення необоротних активів порівняно з попередніми роками, тоді як оборотні активи також знизилися, але не так різко. Це може бути пов'язано зі скороченням інвестицій або амортизацією основних засобів.

У 2023 році спостерігається невелике зростання необоротних активів порівняно з 2022 роком, що може свідчити про нові інвестиції чи оновлення

основних засобів. Оборотні активи продовжили зменшуватися, що може свідчити про оптимізацію запасів або покращення дебіторської заборгованості.

Висновки:

1. Тренди інвестицій: 2020 та 2021 роки характеризуються високими рівнями інвестицій в необоротні активи. Починаючи з 2022 року, спостерігається різке зменшення необоротних активів, що може бути ознакою змін у стратегії компанії чи економічних умов.

2. Коливання оборотних активів: Оборотні активи збільшилися у 2021 році, але почали знижуватися у 2022 та 2023 роках, що може вказувати на зміну в управлінні оборотним капіталом.

3. Фінансова стабільність: Суттєві зміни в активах компанії протягом аналізованого періоду можуть бути ознакою адаптації до зовнішніх умов чи внутрішніх реорганізацій.

Ці зміни в структурі активів можуть бути спричинені як зовнішніми факторами (наприклад, економічною ситуацією), так і внутрішніми управлінськими рішеннями. Для детальнішого аналізу необхідно враховувати додаткові фінансові показники та контекст діяльності компанії.

Також для порівняння доцільно було б проаналізувати структуру капіталу ПАТ «АРСЕЛОР МІТТАЛ КРИВИЙ РІГ» (рис. 2.5):

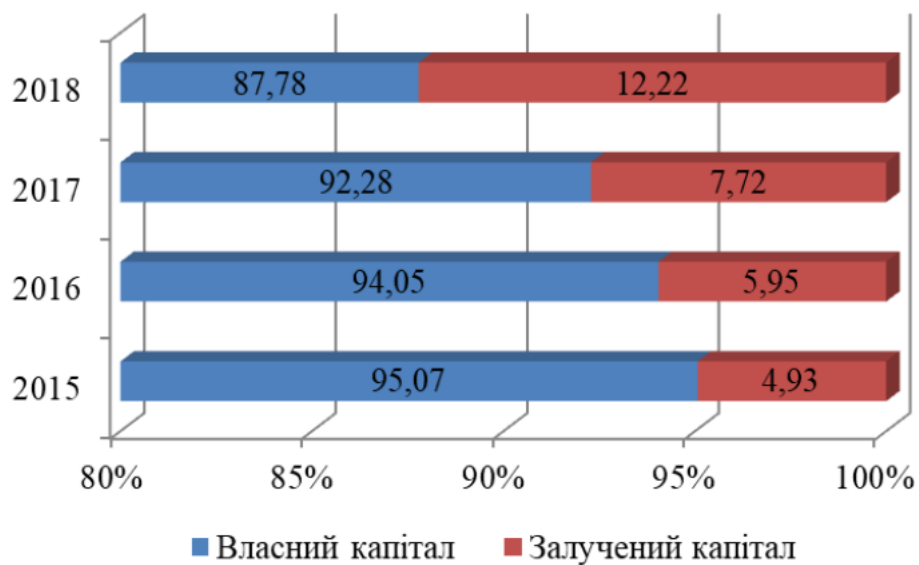

Рис. 2.5. Аналіз структури капіталу підприємства ПАТ «АРСЕЛОР МІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»

За аналізований період, можна спостерігати значне покращення структури загального капіталу підприємства. Так, знаємо, що фінансове становище підприємства вважається стійким, якщо воно покриває власними коштами не менше, ніж 50 % фінансових ресурсів.

Станом на 31.12.2018 р. структура власного капіталу в структурі загального капіталу підприємства становила 87,87%, натомість у 2015 р. цей самий показник був 95%. Тобто, можна сказати, що це досить позитивна тенденція, адже показник власного капіталу являється одним з найголовніших індикаторів кредитоспроможності підприємства, фундаментом для визначення фінансової незалежності підприємства, а також його фінансової стійкості та стабільності.

Основні техніко-економічні показники діяльності підприємства ПАТ «АРСЕЛОР МІТТАЛ КРИВИЙ РІГ» (табл. 2.3):

Таблиця 2.3

Динаміка та структури активів і пасивів підприємства

Показники	на 31.12. 2020 р.		на 31.12. 2021 р.		на 31.12. 2022 р.		на 31.12. 2023 р.		Відхилення 2023 / 2020 рр.	
	тис. грн.	структура, %	тис. грн.	структура, %	тис. грн.	структура, %	тис. грн.	структура, %	Абсолютне відх., тис. грн.	Темп приросту
Активи										
Необоротні активи	58304	65,99	60187	56,89	22979	43,62	25330	53,86	-32974	-56,56
Оборотні активи	30046	34,01	45614	43,11	29703	56,38	21701	46,14	-8345	-27,77
- запаси	7438	8,42	14495	13,7	14022	26,62	10842	23,05	3404	45,76
- дебіторська заборгованість	19143	21,67	25804	24,39	7487	14,21	6072	12,91	-13071	-68,28
- грошові кошти	868	0,98	1375	1,3	954	1,81	524	1,11	-344	-39,63
- інші оборотні активи	102	0,12	107	0,1	326	0,62	496	1,05	394	386,27
Загальні активи	88350	100	105801	100	52683	100	47032	100	-41318	-46,77
Пасиви										
Власний капітал	60879	68,91	76552	72,35	28213	53,55	16017	34,06	-44862	-73,69
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	9605	10,87	7359	6,96	6046	11,48	6399	13,61	-3206	-33,38
Поточні зобов'язання	17866	20,22	21890	20,69	18423	34,97	24616	52,34	6750	37,78
- кредиторська заборгованість	2581	2,92	2604	2,46	2536	4,81	6413	13,64	3832	148,47
- інші поточні зобов'язання	5051	5,72	2789	2,64	4787	9,09	6393	13,59	1342	26,57
Загальні пасиви	88350	100	105801	100	52683	100	47032	100	-41318	-46,77

Таблиця 2.4

Основні техніко-економічні показники діяльності підприємства або
виробничого підрозділу

Показники	Одиниці виміру	Роки 2015-2018			Зміни показника, +/-	
		(n)	(n+1)	(n+2)	(n+1) / (n)	(n+2) / (n+1)
1	2	3	4	5	6	7
1. Виробництво продукції	тис. т.	76322	100824	109009	132953	74,2%
2. Товарна продукція	млн. грн.	73924	90511	106526	115821	56,68%
3. Реалізація товарної продукції	млн. грн.	68099	94938	130690	125495	85,75%
4. Показники якості:		2	2	3		50%
5. Ціна одиниці продукції	грн./од.	78523	81299	82490		3%
6. Собівартість одиниці продукції	грн./од.	47788	48990	52397		10%
7. Собівартість товарної продукції	млн. грн.	2050	5884553	63503128		70%
8. Чистий прибуток	млн. грн.	67963171	66185876	1777295		75,6%
9. Основні фонди	млн. грн.	6791870	8054662	1262792		81%
10. Оборотні фонди	млн. грн.	33877631	39283462	5405831		79%

В підсумку про весь зроблений аналіз фінансово-економічної та господарської діяльності підприємства «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ», слід зазначити, що дане підприємство являється одним з найбільш ливарних заводів всього західного регіону нашої країни. Скорочення обсягу активів (якщо враховувати індекс інфляції) являється свідченням зменшення рівня економічного потенціалу даного підприємства. Якщо говорити про зміну необоротних активів, то тут напряму впливає загальна вартість активів підприємства, так як саме за рахунок цих основних засобів і утворюється переважна частина ресурсів, які необхідні для комфортного функціонування підприємства.

Отже, це підприємство має потужний потенціал, котрий потрібно реалізовувати на всі 100%. За для збільшення рівня конкурування та швидшого подолання наслідків економічної кризи, підприємству потрібно акцентувати на запровадженні його енергоефективності, котра в майбутньому може сприяти розвитку вже існуючої товарної лінії та удосконалення її виробництвом інноваційних продуктів.

2.2. Аналіз виробничої діяльності та фінансового стану підприємства ПАТ «АРСЕЛОР МІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»

Це підприємство спеціалізується безпосередньо над повним металургійним циклом, в склад якого входить коксохімічне виробництво, гірничо-збагачувальне, шахтоуправління та металургічне виробництво, котре складається з аглодоменного, сталеплавильного та прокатного переділу.

Також дане підприємство спеціалізується на виготовленні довгомірного прокату – арматури і катанки зі звичної і легованої сталі. ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ» являється частиною міжнародної корпорації та 1м з найбільших експортерів в нашій країні. Найбільшими конкурентами підприємства на світовому ринку є Туреччина та Китай.

Розвиток, якість, лідер – це найосновніші цінності, які визначають загальну стратегію довгострокового розвитку.

Після вторгнення російського війська в Україну в 2022 році, керівництво підприємства зосередила свою увагу на підтримці всіх працівників та збереження робітничого потенціалу. Декілька разів підприємство зупиняло роботу окремих виробничих агрегатів протягом 22го року через логістичні труднощі та обмеження в енергопостачанні. В результаті цих дій, виробничі потужності підприємства були завантажені на 20-30%.

Таблиця 2.6

Вид продукції	2022, млн. тон
Кокс	1,1
Концентрат	4,5
Агломерат	2,8
Чавун	1,6
Сталь	1,2
Прокат	1,1

Вище я навела інформацію, котра стосується обсягів виробництва основних видів продукції підприємства за 2022й рік.

Тепер перейдемо до аналізу фінансового стану підприємства «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ». Він базується на даних, взятих з фінансової звітності та бухгалтерського обліку.

Проведемо аналіз в такій послідовності:

1. Аналіз активів підприємства
2. Аналіз пасивів
3. Фінансові результати

Таблиця 2.7

Горизонтальний та вертикальний аналіз активів за 2017-2019 рр.

Активи	На кінець року, тис. грн.			Абсолютне відхилення, ±		Темп приросту, %	
	2017	2018	2019	2019/ 2018	2019/ 2017	2019/ 2018	2019/ 2017
Нематеріальні активи	49101	260730	338643	77913	289542	29,9	589,7
Незавершене будівництво	7968659	11084605	12553995	1469390	4585336	13,3	57,5
Основні засоби	47134368	47029241	47757468	728227	623100	1,5	1,3
Довгострокові біологічні активи	33290	16329	12679	-3650	-20611	-22,4	-61,9
Всього необоротні активи	55185418	58390905	60662785	2271880	5477367	3,9	9,9
Виробничі запаси	5147704	5612546	4142053	-1470493	-1005651	-26,2	-19,5
Незавершене виробництво	2564228	3951192	4342095	390903	1777867	9,9	69,3
Готова продукція	1333519	2850404	1464386	-1386018	130867	-48,6	9,8
Дебіторська заборгованість за товарами	20929336	19416577	22080986	2664409	1151650	13,7	5,5
Дебіторська заборгованість за розрахунками	1987724	3821780	3348807	-472973	1361083	-12,4	68,5
Інша поточна дебіторська заборгованість	10787	1446542	337117	-1109425	326330	-76,7	3025,2
Поточні фінансові інвестиції	6368	1787	1429	-358	-4939	-20,0	-77,6
Грошові кошти	1694595	2008813	1005218	-1003595	-689377	-50,0	-40,7
Інші оборотні активи	203370	173821	159545	-14276	-43825	-8,2	-21,5
Всього оборотні активи	33877631	39283462	36881636	-2401826	3004005	-6,1	8,9
Вартість активів	89063049	97674367	97544421	-129946	8481372	-0,1	9,5

Бачимо, що на кінці 2019го року вартість незакінченого будівництва підприємства вартує 12553995 тис. грн. , що на 1469390 тис. грн. більше за 2018й рік (приріст 13.3%) та на 4565336 тис. грн. більше за 2017й рік (приріст за два роки становить 57,6%).

Якщо говорити про основні засоби товариства, то в кінці 19го року їх залишкова вартість сягала 47767467 тис. грн., що являється на 728226 тис. грн. більше за показники кінця 2018 го року. (приріст 1.3%).

Зробимо аналіз динаміки та структури оборотних активів підприємства.

В кінці 2019го року виробничі запаси АрселорМіттал становили 4241053 ти с. грн. , що менше за 2018й рік на 1460493 тис. грн. (приріст -26,6%). За два останні роки виробничі запаси зменшили свою питому вагу в активах на 1.7%.

Бачимо, що статутний капітал на кінці 2019го року становив на 3959533 тис. грн. Зазначимо, що за весь дослідний період значення показника не змінювалися.

Непокритий збиток становить на кінець 2019го року 28378818 тис. грн. Це на 13210520 тис. грн. менше, ніж показники за 2018й рік (приріст -29.9%). За 2017й-2019й роки питома вага нерозподіленого прибутку зменшилась на 7%.

В кінці 2019го року власний капітал підприємства становить 60631240 тис. грн., що на 13959760 тис. грн. менше за 2018й рік (приріст -18.7%)

Довгострокові кредити від банку становить на 4% більше показника за 2018й рік та на -0.9% менше за показник 2017го року. Питома вага довгострокових кредитів зменшилась на 0.6%(за два роки).

Таблиця 2.8

Горизонтальний та вертикальний аналіз пасивів за 2017-2019 рр.

Джерела формування майна	На кінець року, тис. грн.			Абсолютне відхилення, ±		Темп приросту, %	
	2017	2018	2019	2019/ 2018	2019/ 2017	2019/ 2018	2019/ 2017
Статутний капітал	3859533	3859533	3859533	-	-	-	-
Додатковий вкладений капітал	27808156	27563099	26813859	-749240	-994297	-2,7	-3,6
Резервний капітал	578930	578930	578930	-	-	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	32980175	42489338	29378818	-13110520	-3601357	-30,9	-10,9
Всього власний капітал	65226794	74490900	60631140	-13859760	-4595654	-18,6	-7,0
Довгострокові кредити банків	5363188	5111074	5317450	206376	-45738	4,0	-0,9
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	-	1384413	3047624	1663211	3047624	120,1	-
Відстрочені податкові зобов'язання	189721	395635	372022	-23613	182301	-6,0	96,1
Інші довгострокові зобов'язання	1238961	1163540	1404404	240864	165443	20,7	13,4
Всього довгострокових зобов'язань	6791870	8054662	10141500	2086838	3349630	25,9	49,3
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями		83295	2209245	2125950	2209245	2552,3	-
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	8897364	10027542	9998745	-28797	1101381	-0,3	12,4
Поточні зобов'язання за розрахунками	1879204	1764500	12127140	10362640	10247936	587,3	545,3

Якщо порівнювати показники 2017го року, то інші операційні доходи звеличились на 976669 тис. грн. (темп приросту 1660.9%)

Питома вага всіх інших операційних доходів в доходах підприємства в 2019 му році складала 1.7%.

Всі інші доходи підприємства в 19му році складали 572181 тис. грн., що на 494144 тис. грн. більше, ніж в 2018 му році.

Отже, загальна сума доходів в 19му році складала 64002993 тис. грн., що на 5369804 тис. грн. менше, ніж в 2018му році. Темп приросту -7,8%. Якщо порівнювати з 2017 роком, то показник загальної суми доходів зменшився на 2308416 тис. грн.

Таблиця 2.9

Динаміка та структура доходів підприємства

Вид доходу	За рік, тис. грн.			Абсолютне відхилення, ±		Темп приросту, %	
	2017	2018	2019	2019/ 2018	2019/ 2017	2019/ 2018	2019/ 2017
Чистий дохід	66185876	67963171	62409226	-5553945	-3776650	-8,2	-5,7
Інші операційні доходи	54896	1331586	1021585	-310001	966689	-23,3	1760,9
Інші фінансові доходи	70634	78037	572180	494143	501546	633,2	710,1
Всього доходи	66311406	69372794	64002991	-5369803	-2308415	-7,7	-3,5

Аналіз витрат проведемо також за допомогою таблиці 2.10.

Таблиця 2.10

Аналіз структури витрат 2017-2019 р.

Види витрат, тис. грн.	За рік, тис. грн.			Абсолютне відхилення, ±		Темп приросту, %	
	2017	2018	2019	2019/ 2018	2019/ 2017	2019/ 2018	2019/ 2017
Собівартість реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	56562119	54675902	63503128	8827226	6941009	16,1	12,3
Адміністративні витрати	2206958	2700633	2567827	-132806	360869	-4,9	16,4
Витрати на збут	59999	50677	63169	12492	3170	24,7	5,3
Інші операційні витрати	741733	58219	47025	-11194	-694708	-19,2	-93,7
Фінансові витрати	387564	525610	525124	-486	137560	-0,1	35,5
Всього витрати	59958373	58011041	66706273	8695232	6747900	15,0	11,3

Адміністративні витрати підприємства в 2019му році були менше попереднього року. Темп приросту за 2019й рік – 4.9%. Якщо порівнювати з показниками 2017го року, то адміністративні витрати збільшились на 16.6%.

Витрати на збут в 19му році склали 63167 тис. грн., що на 12493 тис. грн. більше за 2018й рік. Темп приросту склав 25%.

Інші операційні витрати в 2019му році склали 47 тис. грн., що на 11190 тис. грн. менше, ніж в 2018 році. Темп приросту склав – 19.3%.

Якщо порівнювати з 2017 роком, то фінансові витрати збільшились на 0.8%.

Отже, провівши такий аналіз фінансового стану підприємства ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ» ми можемо зробити певні висновки, що підприємство на кінець 2019го року має досить незадовільний фінансовий стан, який підтверджують вище прораховані показники.

2.3. Шляхи поліпшення фінансової діяльності підприємства ПАТ «АРСЕЛОР МІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»

Для поліпшення фінансової діяльності підприємства можна звернутися до антикризового планування та управління покладені на плановий економічний відділ. На підприємстві працюють менеджери з антикризового управління.

Що входить в обов'язки роботи антикризового менеджера.

- Розроблення антикризової політики, що зможе вчасно виявити перші ознаки кризової ситуації на підприємстві та своєчасно (оперативно) на неї реагувати.
- Активно використовувати нові можливості управління
- Застосування різних методів й механізмів, котрі дадуть змогу побороти фінансові труднощі з мінімальними витратами.

Антикризова стратегія ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ» - функціональна стратегія загальної бізнес-стратегії товариства, яке розробляється із урахуванням всіх факторів середовища підприємства.

Функції менеджера з антикризового управління

Функції менеджера	
	Володіти необхідною інформацією щодо стратегічних планів розвитку організації. Краще всього, якщо він буде безпосередньо брати участь у нарадах керівництва і в робочих групах з вироблення стратегії, знати оцінки поточного становища організації в галузі, мати уявлення про тенденції розвитку параметрів середовища, погрозах і сприятливих можливостях, що впливають з такого розвитку. Кризовий менеджер своєю участю у прийнятті стратегічних рішень має сприяти формуванню у середовищі вищого рівня управління організації філософії кризи, кризового стратегічного мислення
	Визначати цілі АКУ, оцінювати вразливість організації перед кризою. Робота антикризового менеджера дозволяє керівництву по-новому поглянути на слабкі сторони організації як на потенційне джерело труднощів при подоланні можливих криз
	Розробляти сценарії і проектувати можливі способи здолання кризи, пропонувати заходи, що запобігають перетворення слабких сторін організації в потенційне джерело кризи
	Планувати і організовувати роботу спеціальної команди але АКУ, яка займатиметься антикризовим плануванням і забезпечить ефективне управління кризою
	Розробляти заходи з інформаційного забезпечення АКУ, заздалегідь підготувати матеріали для випусків новин, тексти листівок і брошур, адреси розсилки інформаційних бюлетенів тощо Хоча на момент настання кризи їх зміст може виявитися в істотній мірі застарілим і не точним, оновлення і перегляд дозволять значно скоротити час для підготовки адекватних ситуацій
	Підшукувати і навчати людей, що будуть представляти організацію в ЗМІ, перед внутрішніми і зовнішніми стейкхолдерами. Під час кризи організації знадобляться люди, здатні увияти ситуацію у вигідному для компанії світлі
	Безперервно відстежувати стратегію і тактику поведінки організації в мінливих умовах середовища, стежити за своєчасністю заходів щодо адаптації до змін, розробляти рекомендації для керівництва організації

Зручним інструментом структурного опису стратегічних характеристик зовнішнього середовища та внутрішнього потенціалу підприємства являється SWOT-аналіз.

Цей аналіз проводять для виявлення конкурентних переваг підприємства, порівнюючи з іншими суб'єктами діяльності в рамках певної галузі економіки та конкретної ринкової ситуації.

Значить, по результатам проведеного SWOT-аналізу ПАТ «АРСЕЛОР МІТТАЛ КРИВИЙ РІГ» можна вважати, що загальна стратегія розвитку

підприємства має включати наступні складники:

- Створення та виготовлення нової продукції
- Підвищення рівня персоналу
- Підвищення мотивації для працюючих
- Покращення корпоративної культури працюючих

У науковій практиці немає єдиного підходу до оцінки фінансового ризику підприємства або поліпшення фінансового стану підприємства.

Поширеною є оцінка окремо кожного виду. Наприклад, найпоширенішими ризиками, котрі оцінюють фінансовий аналіз є наступні вказані ризики:

- ризик ліквідності
- ризик втрати прибутковості
- ризик банкрутства

Таблиця 2.12

Активи, пасиви та платіжний надлишок або недостача

Актив	2019		Пасив	2019		Платіжний надлишок або недостача	
	На початок року	На кінець року		На початок року	На кінець року	На початок року	На кінець року
Найбільш ліквідні активи (A1)	2010600	1006647	Негайні пасиви (П1)	15045510	24562536	-13034910	-23555889
Активи, що швидко реалізуються (A2)	24684899	25766910	Коротко строкові пасиви (П2)	83295	2209245	24601604	23557665
Активи, що реалізуються повільно (A3)	12587963	10108079	Довго строкові пасиви (П3)	8054662	10141500	4533301	-33421
Активи, що важко реалізуються (A4)	58390905	60662785	Постійні пасиви (П4)	74490900	60631140	-16099995	31645
Баланс	97674367	97544421	Баланс	97674367	97544421	x	x

По результатам аналізу ми можемо бачити, що під кінець 2019го року: $A1 < П1$, $A2 > П2$, $A3 < П3$, $A4 > П4$. Тобто, можемо зробити висновок, що під

кінець 2019го року ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ» має кризову ліквідність та потрапляє в зону катастрофічного рівня ризику.

На кінець 2019 року коефіцієнт перекриття ліквідності на підприємстві становить 1.4. Цей показник є дуже низьким, коли нормований показник має бути 2-2.5.

За цей самий рік коефіцієнт покриття знову зменшився на 1.2, що є дуже негативним фактором.

Поліпшення фінансової діяльності підприємства "АрселорМіттал Кривий Ріг" (АМКР) вимагає стратегічного підходу, орієнтованого на оптимізацію витрат, підвищення доходів, ефективне управління фінансовими ресурсами та інвестиції в інновації. Ось кілька основних шляхів для досягнення цих цілей:

- Аналіз витрат: Регулярний аналіз витрат з метою виявлення і скорочення зайвих витрат.
- Енергоефективність: Впровадження енергоефективних технологій для зниження витрат на енергію.
- Розширення асортименту продукції, зокрема розробка та продаж нових видів сталі з високою доданою вартістю.
- Розширення ринків збуту: Вихід на нові ринки, збільшення експортних поставок.
- Маркетинг: Активне просування продукції на внутрішніх і міжнародних ринках, використання цифрових маркетингових стратегій.
- Ціноутворення: Оптимізація цінової політики, враховуючи ринкові тенденції і конкурентні переваги.
- Автоматизація: Інвестування в автоматизацію виробничих процесів для зменшення витрат на робочу силу і підвищення продуктивності.

- Закупівлі: Оптимізація процесів закупівель і логістики для отримання найкращих цін на сировину і матеріали.
- Бюджетування: Впровадження ефективної системи бюджетування для контролю за фінансовими потоками.
- Керування оборотним капіталом: Оптимізація управління запасами, дебіторською заборгованістю і кредиторською заборгованістю.
- Кредитна політика: Оптимізація кредитної політики для зниження вартості залучених коштів і покращення умов кредитування.
- Фінансовий аналіз: Регулярний фінансовий аналіз для оцінки ефективності діяльності підприємства і прийняття своєчасних управлінських рішень.
- Модернізація: Інвестування в модернізацію обладнання для підвищення продуктивності та якості продукції.
- Науково-дослідні роботи: Інвестування в дослідження і розробки для створення нових продуктів і технологій.
- Інформаційні технології: Впровадження сучасних інформаційних систем для покращення управління підприємством.
- Навчання персоналу: Підвищення кваліфікації працівників, проведення регулярних тренінгів і семінарів.
- Мотивація: Розробка ефективної системи мотивації для залучення і утримання талановитих кадрів.
- Корпоративна культура: Формування сильної корпоративної культури, спрямованої на досягнення спільних цілей.
- Процесний підхід: Впровадження процесного підходу до управління для підвищення ефективності та гнучкості підприємства.
- Управління ризиками: Впровадження системи управління ризиками для зменшення фінансових втрат від непередбачених обставин.
- Внутрішній контроль: Підсилення системи внутрішнього контролю для запобігання шахрайству та зловживанням.

- Екологічні програми: Реалізація екологічних програм для зниження негативного впливу на навколишнє середовище, що може покращити імідж компанії та залучити інвесторів.
- Соціальні ініціативи: Участь у соціальних проектах і програмах, спрямованих на підтримку місцевих громад, що може підвищити лояльність клієнтів і партнерів.
- Стратегічні інвестори: Пошук стратегічних інвесторів для реалізації великих проектів і розвитку нових напрямків.
- Фінансові інструменти: Використання різних фінансових інструментів, таких як облігації, для залучення додаткових коштів.

Реалізація цих заходів може значно покращити фінансову діяльність "АрселорМіттал Кривий Ріг", зробити підприємство більш конкурентоспроможним на міжнародному ринку і забезпечити стійке зростання в довгостроковій перспективі.

РОЗДІЛ 3

ОБГРУНТУВАННЯ НАПРЯМІВ РОЗВИТКУ ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПАТ «АРСЕЛОР МІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»

3.1. Заходи щодо підвищення розвитку експортного потенціалу підприємства ПАТ «АРСЕЛОР МІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»

Підвищення розвитку експортного потенціалу підприємства ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ» вимагає комплексного підходу, який включає в себе стратегічні, операційні та маркетингові заходи.

Ось деякі ключові заходи, які можуть сприяти цьому процесу:

1. Диверсифікація продуктового портфелю.

Розширення асортименту продукції. Впровадження нових видів сталі та металопродукції з високою доданою вартістю для задоволення різноманітних потреб міжнародних ринків.

Інноваційні продукти: Інвестування в науково-дослідні роботи для розробки нових матеріалів і технологій.

2. Покращення якості продукції.

Сертифікація: отримання міжнародних сертифікатів якості (наприклад, ISO, CE) для підвищення конкурентоспроможності на глобальних ринках.

Впровадження передових технологій: інвестування в модернізацію виробничих потужностей для забезпечення високих стандартів якості продукції підприємства.

3. Оптимізація логістики і ланцюгів постачання.

Ефективна логістика: поліпшення логістичних процесів для зниження витрат і забезпечення своєчасних поставок продукції.

Розширення складів: створення складів у стратегічно важливих регіонах для швидкої доставки продукції до клієнтів.

4. Маркетингові стратегії та брендінг.

Розширення присутності на ринку: активне просування продукції на нових ринках шляхом участі у міжнародних виставках та конференціях.

Цільова реклама: використовувати цифровий маркетинг для таргетування потенційних клієнтів у різних країнах.

5. Партнерські програми та співпраця.

Партнерства: встановлення стратегічних партнерства з міжнародними компаніями для спільного виходу на нові ринки.

Співпраця з науковими установами: спільні проекти з університетами та дослідницькими інститутами для впровадження інновацій у виробництво.

6. Фінансування та інвестиції.

Залучення інвестицій: пошук інвесторів для фінансування проектів, спрямованих на розвиток експортного потенціалу.

Державна підтримка: використання програм державної підтримки експорту, включаючи податкові пільги та гранти.

7. Навчання і розвиток персоналу.

Підвищення кваліфікації: проведення тренінгів та семінарів для працівників щодо нових технологій та ринкових тенденцій.

8. Управління ризиками

- Моніторинг ринків: Постійний аналіз міжнародних ринків та адаптація стратегії до змінних умов.

- **Ризик-менеджмент:** Впровадження системи управління ризиками для мінімізації впливу зовнішніх факторів.

9. Забезпечення стійкого розвитку

- **Екологічна відповідальність:** Впровадження екологічно чистих технологій для зменшення впливу на навколишнє середовище.

- **Соціальна відповідальність:** Відповідність міжнародним стандартам корпоративної соціальної відповідальності для підвищення репутації компанії на світовій арені.

10. Розширення географії експорту

- **Нові ринки:** Аналіз і вихід на нові ринки, такі як Африка, Латинська Америка та Південно-Східна Азія.

- **Локальні представництва:** Відкриття офісів і представництв у ключових регіонах для поліпшення роботи з клієнтами.

Реалізація цих заходів може значно підвищити експортний потенціал АМКР, зробивши його більш конкурентоспроможним на глобальному ринку.

Вихід на ринки Африки, Латинської Америки та Південно-Східної Азії є стратегічно важливим для підприємства ПАТ "АрселорМіттал Кривий Ріг" з кількох ключових причин:

1. Диверсифікація ринків

- Вихід на нові ринки допомагає зменшити залежність від окремих регіонів та ринків. Це робить підприємство менш вразливим до економічних спадів чи політичних нестабільностей в окремих країнах.

- Диверсифікація ринків дозволяє збалансувати портфель продажів, що сприяє стабільному доходу навіть при коливаннях на окремих ринках.

2. Збільшення обсягів продажів

- Нові ринки означають нових клієнтів і можливість збільшити обсяги продажів, що безпосередньо впливає на доходи компанії.

- Африка, Латинська Америка та Південно-Східна Азія є швидкозростаючими ринками з великим потенціалом попиту на сталь та металопродукцію.

3. Економічне зростання в регіонах

- Ці регіони демонструють високі темпи економічного зростання, що створює сприятливі умови для збільшення попиту на металопродукцію, особливо в інфраструктурних проектах та будівництві.

- Швидка індустріалізація та урбанізація в цих регіонах потребують великої кількості сталі для різноманітних будівельних та промислових проектів.

4. Конкурентні переваги

- Вихід на нові ринки може допомогти зміцнити конкурентні позиції компанії в глобальному масштабі, що є важливим для збереження лідерських позицій в галузі.

- Підприємство змушене буде адаптувати свою продукцію та бізнес-процеси до специфічних вимог нових ринків, що сприятиме інноваціям і покращенню якості продукції.

5. Підвищення впізнаваності бренду

- Наявність на ринках різних континентів підвищує впізнаваність і репутацію бренду "АрселорМіттал" як глобального гравця на ринку металургії.

- Збільшення географії присутності може сприяти зростанню довіри до бренду з боку міжнародних партнерів і клієнтів.

6. Економія на масштабах

- Збільшення обсягів виробництва для задоволення попиту на нових ринках може призвести до зниження собівартості продукції завдяки економії на масштабах.

- Залучення нових ринків допомагає оптимально завантажувати виробничі потужності підприємства, підвищуючи ефективність виробництва.

7. Доступ до ресурсів

- Деякі країни Африки, Латинської Америки та Південно-Східної Азії багаті на сировинні ресурси, необхідні для металургійного виробництва. Це може сприяти зниженню витрат на закупівлю сировини.

- Встановлення партнерства з місцевими постачальниками та виробниками може забезпечити стабільні поставки ресурсів та знизити логістичні витрати.

8. Підтримка міжнародної торгівлі

- Багато країн цих регіонів мають угоди про вільну торгівлю, що може знизити митні бар'єри і полегшити доступ до ринків.

- Держави в цих регіонах можуть пропонувати стимули та підтримку для іноземних інвесторів, що полегшує вихід на ринки.

Вихід на ринки Африки, Латинської Америки та Південно-Східної Азії є стратегічно важливим кроком для ПАТ "АрселорМіттал Кривий Ріг", оскільки це дозволяє диверсифікувати ринки, збільшити обсяги продажів, підвищити конкурентоспроможність, знизити витрати та покращити впізнаваність бренду.

Це також створює можливості для інновацій та покращення якості продукції, що сприяє сталому розвитку підприємства в довгостроковій перспективі.

3.2. Рентабельність експортних операцій ПАТ «АРСЕЛОР МІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»

Актуальність теми дослідження обумовлена тим, що рентабельність експортних операцій є ключовим показником ефективності діяльності підприємства, особливо для компаній, що працюють на міжнародних ринках, таких як ПАТ АрселорМіттал Кривий Ріг.

ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» є одним з найбільших виробників сталі в Україні і важливим гравцем на світовому ринку сталі. Рентабельність експортних операцій цього підприємства є ключовим показником його фінансової стабільності та ефективності.

Рентабельність — це фінансовий показник, що характеризує ефективність використання ресурсів підприємства. Вона відображає відношення прибутку до витрат або до обсягів реалізації продукції. Для

експортних операцій важливо враховувати рентабельність продукції, рентабельність продажів і рентабельність активів.

Розрахунок рентабельності експортних операцій включає кілька основних методів:

1. Рентабельність продукції: $(\text{Прибуток від експорту} / \text{Собівартість експортованої продукції}) * 100\%$.

2. Рентабельність продажів: $(\text{Прибуток від експорту} / \text{Обсяг експортних продажів}) * 100\%$.

3. Рентабельність активів: $(\text{Прибуток від експорту} / \text{Вартість активів, залучених в експортну діяльність}) * 100\%$.

На рентабельність експортних операцій впливають як зовнішні, так і внутрішні фактори:

- Зовнішні фактори включають валютні курси, митні тарифи, торгові угоди, політичну стабільність у країнах-імпортерах, а також світові ціни на сталь.

- Внутрішні фактори охоплюють ефективність виробництва, управління витратами, якість продукції, логістичні витрати та маркетингову стратегію.

ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» експортує значну частину своєї продукції, зокрема сталеву продукцію різних видів. Основні ринки збуту включають країни Європи, Близького Сходу, Південно-Східної Азії та Північної Америки. За останні роки спостерігається тенденція до зростання обсягів експорту, що зумовлено високим попитом на українську сталь на міжнародних ринках. Аналіз фінансових показників ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» свідчить про високу рентабельність експортних операцій, що досягається за рахунок оптимізації витрат, впровадження нових технологій та диверсифікації ринків збуту.

Підприємство активно працює над зниженням собівартості продукції та підвищенням її конкурентоспроможності.

Основні проблеми, з якими стикається ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» в експортній діяльності, включають:

- Волатильність валютних курсів.
- Торгові бар'єри та митні обмеження.
- Конкуренція на міжнародних ринках.

Для підвищення рентабельності експортних операцій підприємство може вжити наступні заходи:

1. Диверсифікація ринків збуту для зниження залежності від окремих регіонів.
2. Інвестиції у технології для підвищення ефективності виробництва і зниження витрат.
3. Удосконалення логістики для оптимізації транспортних витрат.
4. Активне використання фінансових інструментів хеджування для захисту від валютних ризиків.

Рентабельність експортних операцій ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» є критично важливим аспектом діяльності підприємства. Завдяки ефективному управлінню та стратегіям розвитку компанія досягає високих показників рентабельності, незважаючи на складні умови на світових ринках. Продовження роботи в цьому напрямку сприятиме подальшому зміцненню позицій підприємства на міжнародній арені.

Давайте розберемо більш детально, чому для підприємства АрселорМіттал є дуже важливою рентабельність експортних операцій.

1. Основне джерело доходу

Для ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» експорт є ключовим джерелом доходу. Враховуючи великий обсяг виробництва сталі та обмежений внутрішній попит, підприємство значну частину своєї продукції продає за кордон. Висока рентабельність експортних операцій дозволяє компанії отримувати максимальний прибуток від своєї діяльності.

2. Конкуренція на світовому ринку

«АрселорМіттал Кривий Ріг» конкурує з багатьма великими міжнародними виробниками сталі. Висока рентабельність експортних операцій забезпечує компанії конкурентоспроможність, дозволяючи пропонувати продукцію за привабливими цінами без шкоди для фінансових показників.

3. Валютні надходження

Експортні операції забезпечують надходження валюти, що є критично важливим для фінансової стабільності компанії, особливо в умовах волатильності національної валюти. Це допомагає підтримувати ліквідність і знижувати валютні ризики.

4. Інвестиційна привабливість

Висока рентабельність робить компанію привабливою для інвесторів. Інвестиції дозволяють фінансувати нові проекти, модернізувати виробничі потужності та впроваджувати інновації, що в свою чергу покращує загальну ефективність та конкурентоспроможність підприємства.

5. Економічна стабільність

Рентабельні експортні операції сприяють загальній економічній стабільності компанії. Постійний прибуток від експорту дозволяє ефективно планувати і реалізовувати довгострокові стратегії розвитку, знижуючи ризики фінансових труднощів.

6. Зменшення залежності від внутрішнього ринку

Рентабельний експорт дозволяє «АрселорМіттал Кривий Ріг» зменшити залежність від внутрішнього ринку, який може бути нестабільним або обмеженим за обсягами споживання. Це розширює горизонти для збуту продукції і знижує ризики, пов'язані з коливаннями внутрішнього попиту.

7. Підтримка інновацій та технологічного розвитку

Прибуток від експортних операцій може бути інвестований у розвиток нових технологій, дослідження та розробки, що сприяє підвищенню якості

продукції та зниженню виробничих витрат. Це забезпечує довгострокову конкурентоспроможність на глобальному ринку.

Рентабельність експортних операцій є критично важливою для ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг», оскільки вона визначає фінансову стабільність, конкурентоспроможність та довгостроковий розвиток компанії на міжнародному ринку сталі. Висока рентабельність забезпечує стійке зростання, залучення інвестицій та впровадження інновацій, що є ключовими факторами успіху в глобальній економіці.

Пропоную розглянути варіант, що буде з підприємством «Арселор Міттал Кривий Ріг», якщо не буде рентабельності експортних операцій.

Якщо ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» не зможе забезпечити рентабельність своїх експортних операцій, це може мати серйозні негативні наслідки для компанії. Ось основні можливі наслідки: Нерентабельність експортних операцій безпосередньо вплине на зниження загальної прибутковості компанії. Оскільки значна частка доходів АрселорМіттал Кривий Ріг походить від експорту, відсутність прибутку від цих операцій може призвести до фінансових втрат.

Відсутність рентабельності може призвести до фінансової нестабільності. Компанія може зіткнутися з проблемами покриття витрат, обслуговування боргів і підтримки ліквідності. Це може підвищити ризик банкрутства або потреби в зовнішньому фінансуванні.

Нерентабельні експортні операції можуть змусити компанію скоротити виробництво, щоб зменшити витрати. Це може призвести до звільнення працівників, зниження виробничих потужностей і загального скорочення економічної активності в регіоні.

Без рентабельності експортних операцій компанія може втратити свою конкурентоспроможність на міжнародному ринку. Це може призвести до втрати частки ринку і зниження обсягів продажів, оскільки інші виробники сталі можуть запропонувати більш привабливі ціни та умови.

Фінансові проблеми через нерентабельність можуть знизити інвестиційну привабливість АрселорМіттал Кривий Ріг.

Інвестори можуть відмовитися від вкладень у компанію, що ускладнить залучення капіталу для модернізації виробництва та впровадження нових технологій.

Фінансові труднощі і зниження ефективності можуть негативно вплинути на міжнародний імідж компанії. Це може ускладнити вихід на нові ринки та встановлення партнерських відносин з іншими компаніями.

Загальна фінансова нестабільність може призвести до підвищення ризиків для компанії. Це може включати підвищені витрати на залучення капіталу, зниження кредитних рейтингів і зростання вартості страхування.

Скорочення виробництва і звільнення працівників можуть мати серйозні соціальні наслідки для регіону, де розташоване підприємство. Це може призвести до зростання безробіття і зниження рівня життя місцевого населення.

Для подолання фінансових труднощів компанія може змушена провести масштабну реструктуризацію, включаючи продаж активів, злиття або поглинання, а також перегляд бізнес-моделі.

Тобто, нерентабельність експортних операцій може мати далекосяжні негативні наслідки для ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг», впливаючи на фінансову стабільність, конкурентоспроможність і загальний розвиток компанії.

3.3. Вибір загальної та фінансової стратегії ПАТ «АРСЕЛОР МІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»

ПАТ "АрселорМіттал Кривий Ріг" є одним з найбільших металургійних підприємств в Україні та світі. Вибір загальної та фінансової стратегії цього

підприємства має ключове значення для його довгострокового успіху та стійкості.

Підприємство активно працює над розширенням свого асортименту, виробляючи не лише традиційні сталеві продукти, але й спеціальні сталі та високоякісні сплави. Це дозволяє задовольняти потреби різних сегментів ринку та зменшувати залежність від одного типу продукції.

АрселорМіттал Кривий Ріг інвестує в новітні технології та інноваційні рішення для підвищення ефективності виробництва, зменшення витрат та підвищення якості продукції. Це включає автоматизацію процесів, використання сучасних інформаційних систем та впровадження енергоефективних технологій.

Підприємство прагне зменшити свій екологічний вплив, впроваджуючи програми з енергозбереження, зниження викидів шкідливих речовин та управління відходами. Це сприяє покращенню іміджу компанії та відповідає глобальним тенденціям у галузі сталого розвитку.

Компанія інвестує в розвиток своїх співробітників через навчання, підвищення кваліфікації та створення сприятливих умов праці. Це забезпечує високу продуктивність та залученість працівників.

Фінансова стратегія.

1. Оптимізація витрат:

Одним з ключових елементів фінансової стратегії є зниження виробничих витрат за рахунок впровадження новітніх технологій, оптимізації процесів та ефективного управління ресурсами.

2. Диверсифікація фінансових потоків:

Підприємство працює над диверсифікацією джерел фінансування, використовуючи як внутрішні ресурси, так і залучаючи зовнішні інвестиції. Це

дозволяє забезпечити стабільність фінансових потоків та знижувати ризики.

3. Управління ризиками:

АрселорМіттал Кривий Ріг використовує комплексний підхід до управління фінансовими ризиками, включаючи хеджування валютних ризиків, страхування активів та використання фінансових деривативів для захисту від коливань цін на сировину.

4. Інвестиції у розвиток:

Компанія постійно інвестує в модернізацію виробничих потужностей, розвиток нових продуктів та розширення ринків збуту. Це дозволяє зберігати конкурентоспроможність та забезпечувати довгострокове зростання.

Вибір загальної та фінансової стратегії ПАТ "АрселорМіттал Кривий Ріг" спрямований на забезпечення сталого розвитку підприємства, підвищення його ефективності та зниження ризиків, що дозволяє компанії залишатися лідером у металургійній галузі та відповідати викликам сучасного ринку.

Загальна стратегія підприємства включає наступні ключові елементи:

- Диверсифікація продукції

Підприємство активно розширює свій продуктово-асортиментний портфель, виробляючи не лише традиційні сталеві продукти, але й спеціальні сталі та високоякісні сплави.

Цей підхід дозволяє задовольняти різноманітні потреби ринку, знижуючи залежність від одного типу продукції та мінімізуючи ризики, пов'язані зі змінами ринкового попиту.

- Інновації та технології

Інвестиції у новітні технології та інноваційні рішення є пріоритетом для підвищення ефективності виробництва, зменшення витрат та покращення якості продукції.

Це включає автоматизацію процесів, впровадження сучасних інформаційних систем та використання енергоефективних технологій. Розвиток інноваційної діяльності дозволяє підприємству залишатися конкурентоспроможним на глобальному ринку.

- **Стійкий розвиток та екологія**

АрселорМіттал Кривий Ріг активно впроваджує програми з енергозбереження, зниження викидів шкідливих речовин та управління відходами. Це сприяє покращенню екологічного іміджу компанії та відповідає світовим тенденціям у галузі сталого розвитку.

Підприємство інтегрує екологічні стандарти у всі аспекти своєї діяльності, що підвищує його соціальну відповідальність та довіру з боку громадськості.

- **Розвиток людського капіталу**

Компанія інвестує в розвиток своїх співробітників через навчання, підвищення кваліфікації та створення сприятливих умов праці.

Це забезпечує високу продуктивність, мотивацію та залученість працівників, що є основою для досягнення стратегічних цілей підприємства.

Фінансова стратегія ПАТ "АрселорМіттал Кривий Ріг".

Фінансова стратегія підприємства визначає шляхи ефективного управління фінансовими ресурсами для досягнення стабільного фінансового стану та підтримки стійкого розвитку.

Основні складові фінансової стратегії ПАТ "АрселорМіттал Кривий Ріг" включають:

- **Оптимізація витрат**

Зниження виробничих та операційних витрат є одним з головних елементів фінансової стратегії. Це досягається через впровадження новітніх технологій, оптимізацію процесів та ефективне управління ресурсами.

Оптимізація витрат підвищує рентабельність підприємства та його

конкурентоспроможність на ринку.

- Диверсифікація фінансових потоків

Підприємство працює над диверсифікацією джерел фінансування, використовуючи як внутрішні ресурси, так і залучаючи зовнішні інвестиції.

Це дозволяє забезпечити стабільність фінансових потоків та знижувати ризики, пов'язані з можливою нестабільністю окремих джерел фінансування.

- Управління ризиками

Комплексний підхід до управління фінансовими ризиками включає хеджування валютних ризиків, страхування активів та використання фінансових деривативів для захисту від коливань цін на сировину.

Це дозволяє мінімізувати негативний вплив несприятливих фінансових подій на діяльність підприємства.

- Інвестиції у розвиток

АрселорМіттал Кривий Ріг постійно інвестує в модернізацію виробничих потужностей, розвиток нових продуктів та розширення ринків збуту. Це забезпечує конкурентоспроможність підприємства та довгострокове зростання.

Інвестиції у розвиток є ключовим фактором для підтримки інноваційної діяльності та адаптації до ринкових змін.

- Підтримка ліквідності

Фінансова стратегія забезпечує ефективне управління ліквідністю, що дозволяє підприємству своєчасно виконувати свої зобов'язання та підтримувати стабільний грошовий потік.

Це є важливою умовою для безперервної та стабільної роботи підприємства.

Загальна та фінансова стратегія ПАТ "АрселорМіттал Кривий Ріг"

спрямована на забезпечення стабільного, стійкого та успішного розвитку підприємства.

Впровадження ефективних управлінських рішень, диверсифікація продукції та фінансових потоків, інновації, екологічна відповідальність та розвиток людського капіталу забезпечують конкурентоспроможність підприємства на глобальному ринку.

Ефективне управління фінансовими ресурсами дозволяє мінімізувати ризики, підтримувати ліквідність та забезпечувати довгострокове зростання компанії.

ВИСНОВКИ

Випускова робота бакалавра на тему «Удосконалення фінансової політики підприємства ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг». У ході дослідження було проведено аналіз ключових показників у фінансово-економічній діяльності підприємства, виробничої діяльності та фінансового стану підприємства, а також обґрунтування напрямів розвитку експортного потенціалу.

1. Умови ринкової економіки та нестача фінансових ресурсів змушують підприємства шукати шляхи підвищення ефективності використання фінансових ресурсів. Підприємство ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» стикається з проблемами фінансової стабільності, які зумовлені зовнішніми та внутрішніми чинниками.
2. Було виявлено, що фінансова стійкість підприємства залежить від доходів, прибутковості та ефективного управління фінансовими ресурсами. Проведений аналіз показників фінансової діяльності свідчить про необхідність оптимізації витрат та підвищення рентабельності.
3. Запропоновані заходи включають енергоефективність, розширення асортименту продукції, вихід на нові ринки, автоматизацію виробничих процесів та інвестування в модернізацію обладнання. Такі заходи сприятимуть підвищенню ефективності діяльності підприємства та його конкурентоспроможності на міжнародному ринку.
4. Для підвищення експортного потенціалу підприємства важливо впроваджувати інновації, покращувати якість продукції, оптимізувати логістичні процеси та активно просувати продукцію на міжнародних ринках. Вихід на ринки Африки, Латинської Америки

та Південно-Східної Азії має стратегічне значення для подальшого розвитку підприємства.

5. Висока рентабельність експортних операцій забезпечує фінансову стабільність та інвестиційну привабливість підприємства. Це досягається шляхом оптимізації витрат, впровадження нових технологій та диверсифікації ринків збуту.

Рекомендації:

- Продовжувати удосконалення фінансової політики підприємства.
- Розширювати асортимент продукції та виходити на нові ринки.
- Впроваджувати інноваційні рішення та енергоефективні технології.
- Залучати стратегічних інвесторів для реалізації великих проектів.
- Підвищувати кваліфікацію персоналу та покращувати корпоративну культуру.

Впровадження зазначених заходів сприятиме підвищенню ефективності діяльності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг», збільшенню його конкурентоспроможності на міжнародному ринку та забезпеченню стійкого розвитку в довгостроковій перспективі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ